

Handläggare
Sara Östling
Telefon: 08-508 27 918

Till
Idrottsnämnden
2024-04-23

Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 för idrottsnämnden

Förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 för idrottsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Marina Högland
Idrottsdirektör

Idrottsnämnden

Palmfeltsvägen 5
Box 8313
104 20 Stockholm
Växel: 08-508 27 700
idot@stockholm.se
<https://motionera.stockholm>

Innehållsförteckning

1 Utvecklingsbehov och strategiska prioriteringar	4
2 Nämndens verksamhetsområde	6
3 Sammanfattande ekonomisk analys	13
3.1 Drift	14
3.2 Investeringar	18
3.2.1 Prioriteringsgrunder	20
3.2.2 Konsekvensanalys och risker	20
3.2.3 Måluppfyllelse.....	20
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)	20
4 Lokalförsörjningsplan.....	20
4.1 Sammanfattning.....	21
4.2 Planeringsförutsättningar.....	22
4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling	24
4.4 Samverkan	25
4.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet.....	27
4.5.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering	27
4.5.2 Nuläge 31 januari 2024	27
4.5.3 Planering av lokaler för år 2025-2032 (första planeringsperioden)	28
4.5.4 Planering för lokaler år 2033-2045 (andra planeringsperioden)	32
4.6 Övrig information.....	33
4.6.1 Särskild redovisning av vissa lokalprojekt.....	33
4.6.2 Fördjupad anvisning för idrottsnämnden	33
4.6.3 Statusredovisning av avveckling/omstrukturering	33
4.6.4 Sammanställning över socialnämndens gemensamma ärenden med stadsdelsnämnderna.....	33
4.7 Kontaktinformation	33
5 Övriga redovisningar	33

1 Utvecklingsbehov och strategiska prioriteringar

Idrott, motion och friluftsliv

- Vara ledande i förankrings- och implementeringsarbetet av *Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028* gentemot fack- och stadsdelsnämnder samt relevanta bolag.
- Genomföra särskilda insatser i samverkan med utbildnings-, kultur- och stadsdelsnämnderna samt civilsamhälle för att öka fysisk aktivitet och erbjuda meningsfull fritid med fokus på stadens prioriterade grupper i syfte att öka jämlikhet i hälsa. Stadens fokusområden Järva, Skärholmen, Hagsätra-Rågsved och Farsta bör prioriteras.
- Bedriva ett aktivt arbete inom nätverket *Fritid för alla* för att skapa ett bredare och mer anpassat fritidsutbud för barn och unga med funktionsnedsättning.
- Vidareutveckla arbetet med Fritid- och framtidsmässan för barn och unga med funktionsnedsättning i samverkan med arbetsmarknadsnämnden.
- Utveckla arbetet med fysisk aktivitet för ungdomar i anslutning till skoldagen i samverkan med utbildningsnämnden.
- Utredda hur flickors önskemål om dans kan tillgodoses i högre utsträckning i samverkan med kulturnämnden.
- Möta inaktiva som inte nås av föreningslivet genom satsningar på aktiviteter för barn och ungdomar i stadens simhallar. Särskild fokus ska läggas på de prioriterade grupperna i *Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028*.
- Konkretisera och systematisera samverkan med, och stöd till, olika typer av civilsamhällesorganisationer för att i högre utsträckning nå inaktiva grupper.
- Bidra till att öka den psykiska hälsan bland barn och ungdomar genom att stärka samverkan med socialnämnden inom målansvaret för mål 3 i Agenda 2030.
- Fortsätta arbetet med att tillgängliggöra idrottslokaler i stadens skolor för föreningslivet i samverkan med utbildningsnämnden och SISAB. I detta arbete ingår också att säkerställa resurser för tillsyn och underhåll.
- Hitta innovativa, aktivitetskapande och/eller hälsofrämjande arbetssätt och metoder genom att utveckla samverkan med akademien
- Säkerställa likvärdig service till stockholmarna genom att bedriva ett systematiskt och sammanhållet arbete med de mänskliga rättigheterna med fokus på jämställdhets-, barnrätts- och funktionsrättsfrågor.

Simkunnighet

- Genomföra satsningar tillsammans med utbildningsnämnden för att nå ökad simkunnighet bland stadens skolelever
- Utöka den kommunala simskolan som riktas till allmänheten med 20 procent till 2025
- Genomföra ytterligare satsningar tillsammans med stadsdelsnämnderna för att skapa förutsättningar att börja arbeta med vattenvaneträning för barn i tidig ålder.

Fler anläggningar när staden växer

- Pröva nya lösningar för att få in ytor för idrott och rörelse i nya och befintliga stadsdelar. Det stora behovet av nya anläggningar i närtid och den på flera platser komplexa planeringssituationen medför att temporära lösningar kan behöva analyseras vidare. I detta arbete är samverkan med övriga berörda nämnder viktigt.
- Planera för nya idrottsbodar och säkerställa en effektiv lokalförsörjning i samverkan med fastighetsnämnden, utbildningsnämnden och Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB).
- Samverka med övriga berörda nämnder om vikten att avsätta mark för idrott och fysisk aktivitet i tidigt skede i stadsplaneringen samt att säkerställa att den mark som avsätts är möjlig att bebygga. Detta innefattar även kompensationsinvesteringar, där det i de fall idrottsytorna behöver tas i anspråk för annan markanvändning, behöver säkerställas att den ytan som identifieras som ersättningsyta är tillräckligt stor samt också möjliggör ett kostnadseffektivt genomförande av de funktioner som behöver ersättas.

Säkerhet och trygghet

- Fortsätta arbetet med att verka för trygga och säkra idrottsanläggningar bland annat genom trygghetsskapande åtgärder i samverkan med andra viktiga samhällsaktörer.
- Genomföra satsningar så att nämndens medarbetare har bästa möjliga förutsättningar att erbjuda en trygg och säker idrotts- och friluftsmiljö för besökare och omgivning.

Miljö och klimat

- Genomföra energieffektiviseringar samt utöka den förnyelsebara energin i samverkan med fastighetsnämnden.
- Ställa om till fossilbränslefria arbetsfordon och maskiner i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadens övriga nämnder och bolagsstyrelser.
- Verka för att fasa ut gummigranulat i samarbete med fastighetsnämnden samt med andra kommuner i Sverige.

Ekonomi

- Hålla nere utgifter och kommande driftkostnader för nyinvesteringar vid beställning till fastighetsnämnden och andra hyresvärdar.
- Skapa mer funktionella lösningar för idrottsföreningar och andra kunder samt effektivare processer, till exempel inom bokning av lokaler och föreningsstöd genom IT-utveckling.
- Säkerställa en effektiv användning av maskiner och inventarier och utveckla underhållsplaneringen för att säkra en bra utbytesplan för hela förvaltningen.
- Säkra en effektiv organisation och hög måluppfyllelse genom att kontinuerligt se över viktiga processer, till exempel vid schemaläggning, evenemang, inköp- och avtal samt uppföljning och övrig administration.
- Arbeta strategiskt med ledarskap, kompetensutveckling och successionsplanering.
- Söka extern finansiering som erbjuds inom EU:s fonder och program.

- Stärka nämndens innovativa förmåga genom att öka kunskapen om innovation samt utveckla processer och arbetssätt.
- Motverka all typ av brottslighet genom att säkerställa uppföljning av avtal. Detta arbete behöver ske i samverkan med berörda nämnder och myndigheter.

2 Nämndens verksamhetsområde

Ökad fysisk aktivitet för en förbättrad folkhälsa

Fysisk aktivitet är en av de viktigaste påverkbara faktorerna för god hälsa och välmående. Nämnden arbetar för att öka fysisk aktivitet bland stockholmarna. Stockholm ska vara en stad där alla vill och kan röra på sig. Barn och unga ska ha tillgång till meningsfulla fritidssysselsättningar och kunna utöva idrott, motion och friluftsliv under jämlika förutsättningar, oavsett bakgrund. Ny data från forskningsgruppen *Ung Livsstil* visar dock att det fortsatt finns stora skillnader gällande fysisk aktivitet kopplat till ålder, kön, socioekonomi och funktionsnedsättning.

Nämndens verksamhet är av främjande och förebyggande karaktär. De folkhälsorelaterade vinsterna räknas dock inte hem inom nämndens verksamhetsområde men kan märkas när det kommer till exempelvis elevhälsa, skolprestationer, sjukfrånvaro och ungas psykiska hälsa.

Under 2024 fattas beslut om *Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028* som pekar ut den övergripande riktningen för stadens arbete för ökad fysisk aktivitet. Programmet identifierar prioriterade grupper; personer med funktionsnedsättning från sju år samt ungdomar 13-20 år med särskilt fokus på tonårsflickor och ungdomar med låg socioekonomisk status. Programmet pekar även ut tre fokusområden; *En aktiv skola*, *Organiserad motion och idrott för alla* samt *Anläggningar och ytor som främjar rörelse*. För att möta intentionerna i programmet krävs prioriteringar, ökad samverkan och nya arbetssätt. Inom ramen för *en aktiv skola* kan samverkan med utbildningsförvaltningen utvecklas på strategisk nivå för att skala upp samverkan kring rörelse i anslutning till skoldagen. Goda exempel finns på lokal nivå från exempelvis Skärholmen där förvaltningen länge samverkat med skolor och föreningsliv för att aktivera högstadies flickor.

Föreningsidrott är den organisationsform som idag aktiverar flest barn och unga och fyller således en viktig funktion i Stockholms folkhälsoarbete. Men föreningsidrotten når långt ifrån alla barn och unga. Fler pojkar än flickor är aktiva i en förening. Det sker ett stort tapp från mellanstadiet till högstadiet och barn och unga med lägre socioekonomisk status är aktiva i mycket lägre utsträckning. Det är också mycket färre barn och ungdomar med funktionsnedsättning som är aktiva inom föreningslivet, jämfört med barn och unga i övrigt. För att kunna erbjuda *organiserad motion och idrott för alla* ser förvaltningen därför fortsatta behov av att utveckla organiserat idrottande som inte sker i traditionell föreningsregi samt att i större utsträckning möjliggöra för spontanidrott. För att få fler barn och ungdomar fysiskt aktiva behöver resurser och insatser i större utsträckning riktas till de prioriterade grupperna och jämställdhetsperspektivet beaktas i högre utsträckning. Genom att avsätta resurser och utveckla samverkan med andra typer av civilsamhällesorganisationer som arbetar hälsofrämjande kan nämnden nå inaktiva grupper, exempelvis tonårsflickor i socioekonomiskt svagare områden. Förvaltningen ser även behov av riktade resurser för att med stark genomförandekraft kunna

bidra till arbetet med Fokus Järva och stadens övriga fokusområden Skärholmen, Hagsätra-Rågsved och Farsta.

Enligt *Ung Livsstils* senaste mätning önskar flickor i alla åldrar i första hand börja med dans, vilket stämmer bra med vad flickor i andra kommuner önskar börja med. Nämnden bör i samverkan med kulturnämnden utreda hur detta önskemål kan tillgodoses i högre utsträckning för att öka den fysiska aktiviteten bland flickor.

Barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning rör sig mindre än övriga befolkningen. För att möjliggöra en jämlik hälsa behöver nämnden göra ytterligare ansträngningar för att aktivera målgruppen. Under 2024 utreder staden långsiktiga behov och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning. Förvaltningen deltar i utredningen som kommer att få visa vägen framåt. Förvaltningen ser dock redan nu ett behov av ökade satsningar i form av kommunikations- och kompetenshöjande insatser samt ett breddat verksamhetsutbud för målgruppen. Under 2024 genomfördes *Fritid- och framtidsmässan* för barn och unga med funktionsnedsättning för första gången. Den årligt återkommande mässan ska marknadsföra fritidsaktiviteter samt möjligheter till utbildning och arbete efter gymnasiet.

Barn och ungdomar, särskilt flickor, uppger i allt högre utsträckning olika symptom på psykisk ohälsa. Förvaltningen arbetar med insatserna i *Handlingsplan för främjande av psykisk hälsa genom fysisk aktivitet bland ungdomar i Stockholms stad*. Flertalet av aktiviteterna är av utredande karaktär men för att uppnå ökad psykisk hälsa behövs resurser för mer direkta verksamhetsinsatser. Förvaltningen ser behov av att handlingsplanen revideras samt att samverkan med social-, arbetsmarknads-, utbildnings-, kultur- och stadsdelsförvaltningarna ökar för att finna synergier och identifiera fler samverkansområden.

Äldre personer är en stor och växande grupp i befolkningen. Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med att stärka hälsan hos äldre genom fysisk aktivitet och utgår ifrån *Handlingsplan för en äldrevänlig stad* samt *Idrottsnämndens handlingsplan för att främja hälsa hos äldre*. Handlingsplanerna liksom forskningen framhåller att äldre mår bra av fysisk aktivitet i samvaro med andra. Stadens anläggningar utgör hälsofrämjande miljöer där besökare även kan upprätthålla ett socialt sammanhang och minska upplevelsen av ensamhet. I samverkan med äldrenämnden ska nämndens handlingsplan uppdateras då insatser idag är implementerade och har resulterat i framgångsfaktorer som medfört etablerade arbetssätt. Genom att fortsätta att anpassa aktiviteter till seniorer i den egna verksamheten avser idrottsförvaltningen att främja hälsa hos fler äldre. För ett lyckat arbete krävs god samverkan med äldre-, kultur- och stadsdelsförvaltningarna samt civilsamhället. En fortsatt utmaning är att få fler män att delta i sociala aktiviteter.

Förvaltningen har de senaste åren utvecklat samverkan med ett flertal av Stockholms lärosäten så som Gymnastik- och idrottshögskolan, Karolinska Institutet och Kungliga Tekniska Högskolan. Förvaltningen ser att den samlade kompetensen inom samarbetena har potential att utveckla stadens arbete med fysisk aktivitet. För att åstadkomma utveckling med hjälp av akademien bedömer förvaltningen att resurser kommer att behöva avsättas för ändamålet. Exempelvis önskar förvaltningen att en följeforskare studerar måluppfyllelse och implementering av stadens nya program för idrott, motion och friluftsliv.

Nämnden samlade insatser förväntas bidra till stadens arbete med Agenda 2030 med fokus på mål 3 *God hälsa och välbefinnande*, mål 5 *Jämställdhet* och mål 10 *Minskad ojämlikhet*.

Simkunnighet

Idrottsnämndens behov av att genomföra satsningar för ökad simkunnighet kommer under perioden fortsatt vara stort. Kunskap i simning ger en livslång kunskap för ökad livskvalitet, glädje och trygghet i och vid vatten och är dessutom en förutsättning för godkänt avgångsbeleg i grundskolan. Under pandemiåren har en utbildningsskuld byggts upp kopplat till simkunnighet och arbetet med att minimera konsekvenserna kommer fortsatt kräva särskilda insatser under kommande år. En framgångsfaktor i detta arbete är att påbörja insatser som främjar vattenvanan i tidig ålder. Därför kommer samarbetet med stadsdelsförvaltningarna och förskoleförvaltningen vara av största vikt och samarbetet med utbildningsförvaltningen behöver intensifieras ytterligare. Förvaltningen samarbetar med föreningslivet inom ramen för vissa av nämndens satsningar och upplåter även tider till simföreningar där de bedriver egen simskola.

Föreningslivet

Föreningsidrotten gör stora insatser för att aktivera barn och ungdomar. Det är vårt samhälles naturliga inskolning till livslångt motionerande och fyller därför en viktig funktion för folkhälsan. Inom idrottsrörelsen finns en långsiktig trend att rekrytera barn allt tidigare till verksamheten. De tenderar dock inte att idrotta fler år än tidigare, utan många slutar istället redan i 11-12 årsåldern. Det innebär att föreningsidrott inte blir ett naturligt val för många tonåringar. Genom föreningsstöd samt ökad samverkan både med förbund och lokala idrottsföreningar kan nämnden stimulera idrottsföreningar att bedriva verksamhet för stadens prioriterade grupper i högre utsträckning. För att kunna erbjuda *organiserad motion och idrott för alla* behöver arbetet med så kallad öppen verksamhet, eller drop in idrott, utvecklas för att möta fler behov och preferenser, framförallt med fokus på tonårsflickor och barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Stöd och samverkan behöver också utvecklas kopplat till andra typer av civilsamhällesorganisationer som arbetar hälsofrämjande då dessa har potential att nå inaktiva grupper i högre utsträckning, exempelvis tonårsflickor i socioekonomiskt svagare områden. Nämnden behöver även ta höjd för att det krävs mer resurser för att nå och aktivera de inaktiva grupperna i form av exempelvis marknadsföring, uppsökande arbete, samverkan och extra personal i anslutning till aktiviteterna.

Nämndens stöd till föreningslivet riktar särskilt in sig på att stödja en bred föreningsverksamhet som ger möjlighet till en omfattande och stimulerande fritid. Prioriterade målgrupper är ungdomar 13-20 år, särskilt flickor och ungdomar med låg socioekonomisk status samt personer med funktionsnedsättning från sju år. Staden ger även särskilt stöd till verksamhet som riktar in sig på äldre över 65 år och integrationsfrämjande insatser.

En översyn av nämndens regler för föreningsstöd och särskilda satsningar har genomförts inför 2024 i syfte att förbättra och förenkla för föreningslivet. Ett annat syfte med översynen har varit att bidra till ökad aktivitet i de mest inaktiva grupperna. Även inom satsningen Fokus Järva spelar föreningslivet en viktig roll.

Fler anläggningar när staden växer

Flera nya idrottshallar planeras färdigställas under perioden, exempelvis Ulvsunda som även kommer inkludera en större publikhall med stor läktarkapacitet. De nya hallarna kommer att

kräva resurser i form av utrustning och personal.

Fastighetskontoret och idrottsförvaltningen konstaterar att behovet av renoveringar/reinvesteringar i befintliga anläggningar är mycket stort. Under de kommande åren planeras och utförs flera större renoveringar, så som Brännkyrkahallen och Vällingby sim- och idrottshall.

Parallellt med att planera för nya anläggningar fortsätter arbetet med att säkerställa att befintligt lokal- och anläggningsutbud nyttjas på ett så effektivt sätt som möjligt. Detta innefattar bland annat arbete med att öppna upp fler skolidrottssalar på kvällar och helger så att dessa kan nyttjas under dessa tider för idrott och fysisk aktivitet i olika organisationsformer.

Fler anläggningar ger ett utökat behov av resurser för drift och underhåll för att bibehålla och upprätthålla servicen till stockholmarna.

Nämndens åtaganden gällande snötillverkning och spårning för längdskidåkning samt plogning av sjöisbanor har ökat. Detta är verksamhet som är mycket uppskattad av många stockholmare. Även antalet fotbollsplaner med konstgräs har utökats samtidigt som efterfrågan på snöröjda fotbollsplaner på vintern har ökat.

Skridskoåkning är en mycket populär fritidsaktivitet för stockholmarna. Nämnden tillhandahåller naturis, konstfrusen is samt plogning av på sjöisar när förutsättningar finns. En överenskommelse med Huddinge-, Tyresö- och Haninge kommun finns om en plogad bana på Drevviken som är två mil lång. I planeringen ligger även att installera fler kylslingor under bollplaner för att kunna erbjuda mer konstfrusen is vilket kommer kräva mer resurser för att sköta. Motionsspår kommer högt upp på listan över önskade anläggningar bland ungdomar och vuxna i Stockholm. Det är därför viktigt att dessa utvecklas och hålls attraktiva och trygga.

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt säkerhetsfrågor

Trygghet innebär att känna tillit till sina medmänniskor och att känna sig säkra. Känslan av trygghet är en viktig förutsättning för att få fler stockholmare, och framför allt stadens prioriterade grupper, att börja idrotta eller motionera vilket är ett av nämndens uppdrag.

Utmaningarna inom trygghetsområdet gör att varje enskild verksamhet, nämnd eller bolagsstyrelse ofta har begränsat handlingsutrymme att agera på egen hand. Därför är det av största vikt att det finns en väl fungerande samverkan i det dagliga arbetet, både internt och externt med relevanta aktörer. Stockholms stad samverkar med Polisen, Region Stockholm, näringslivet och civilsamhället. Förvaltningen utgör där en viktig del i det stadsövergripande trygghetsarbetet likväl som i det lokala. Genom samverkan med andra aktörer, god planering och förebyggande åtgärder kan brott och ordningsstörningar förebyggas. Detta sker genom ett aktivt arbete med säkerhetsfrågorna, både centralt och vid anläggningarna samt genom kontinuerliga utbildningsinsatser för förvaltningens medarbetare.

Om barn och ungdomar har en meningsfull fritid och deltar i välorganiserade ledarledda aktiviteter kan det leda till en tryggare social tillvaro. Idrottande och deltagande i idrottsrörelsen är viktigt i det brottsförebyggande arbetet mot social utsatthet och kriminalitet. Därför arbetar idrottsnämnden för att öka sitt engagemang och sina åtaganden särskilt i stadens fyra fokusområden, men även i andra områden med större social otrygghet. Det kan innebära stöd till föreningsinitiativ som stärker det förebyggande arbetet, exempelvis öppna idrottsaktiviteter

eller lovverksamheter. Det handlar också om att förstärka samverkan med stadsdelsnämnderna och socialnämnden, till exempel genom att delta i projekt för meningsfull fritid eller brottsförebyggande insatser, planering av lovaktiviteter eller genomförande av insatser som identifierats som värdefulla i platssamverkansgrupper.

Trygghetsfrågor i den offentliga miljön har fått allt större fokus. Idag förekommer i vissa områden en situation som är otrygg och oacceptabel för barn och unga som vill utöva sin idrott. Idrottsförvaltningen ska erbjuda en trygg och säker idrotts- och friluftsmiljö för anställda, besökare och omgivning. Detta innebär att arbetet med situationell prevention, som handlar om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås, behöver intensifieras. Genom att identifiera, förebygga och hantera risker, störningar och skador kan åtgärder sättas in i ett tidigare skede i syfte att förebygga oönskade händelser. Exempel på trygghetsskapande åtgärder som kan bidra till att öka såväl den faktiska som den upplevda tryggheten i och kring stadens anläggningar innefattar förbättrad belysning, röjning av sly samt andra åtgärder som syftar till att öka antalet besökare på anläggningarna, till exempel uppförande av utegym eller andra aktivitetsytor.

Idrottsnämndens ambition är att öka tryggheten vid stadens idrottsanläggningar. Nämnden planerar att åtgärda anläggningar och platser där trygghetsbrister identifierats genom exempelvis trygghetsvandringar eller dokumenterad otrygghet utifrån dialog med relevanta aktörer vid varje specifik plats. Trygghetsbrister kan även identifieras genom rapporterade incidenter eller genom att utövare, besökare eller anläggningspersonal noterat områden på anläggningarna där fysiska åtgärder skulle kunna bidra till en ökad upplevd trygghet.

Förvaltningen ser ett behov av ökade resurser för bemanning och andra insatser för att säkerställa att stadens idrottsanläggningar inte är eller upplevs som otrygga av besökare. Förvaltningen ser också ett behov av att vidareutveckla tekniska lösningar som kan främja trygghet och minska otrygghet. Idrottsnämnden ska kontinuerligt söka trygghetsmedel från stadens centrala medelsreserv för nämndens egna anläggningar samt samverka med fastighetsnämnden i ansökningar som berör anläggningar som de ansvarar för.

Miljö och klimat

Idrottsnämnden strävar efter att söka nya alternativ och lösningar för att åstadkomma en hållbar och miljövänlig utveckling för Stockholm.

Energianvändning

Idrottsnämnden är beställare av en del av de energibesparande åtgärderna som fastighetsnämnden gör i befintligt anläggningsbestånd. Idrottsnämndens energiarbete löper kontinuerligt genom en ständig uppföljning av energianvändningen och de planerade satsningarna i form av energiprojekt för att ständigt ligga i fas med stadens främsta mål om en fossilbränslefri organisation 2030 och bidra till det nationella och internationella klimatmålet i Parisavtalet om att minska utsläppen av växthusgaser med upp till 95 procent fram till 2050.

Behovet av satsningar på energieffektivisering i samarbete med fastighetsnämnden kommer fortsatt att vara hög under de kommande åren för att skapa förutsättningar för att nå upp till målen i stadens nya klimathandlingsplan 2024-2026 som ska presenteras under våren 2024. Förvaltningens strategi för att nå upp till stadens nya mål om minskad energianvändning om-

fattar energieffektiviseringsåtgärder. Satsningar på energieffektivisering föreslås ske genom energiprojekt som inriktas mot att minimera energiförluster, återvinna och återanvända energi samt byte till ny effektiv energiutrustning.

Produktion av förnyelsebar energi

Tekniken bakom solenergi har under de senaste åren blivit mer lönsam och effektiv. Dessutom medför utvecklingen av lagringsbatterier att det går att dimensionera ännu större solcellsanläggningar och därmed öka nyttjandet av solenergi. Idrottsförvaltningen planerar att i samarbete med fastighetskontoret fördubbla nämndens nuvarande produktion av solenergi, vilket motsvarar 1000 MWh, till och med 2027 genom att anlägga fler solceller och solfångare.

Transportmedel

Klimatet kräver en omställning av transporter och resor. Idrottsförvaltningens fordon utgörs främst av tjänstefordon, men även av en hel del arbetsfordon och maskiner av olika slag. Omställningen till fossilbränslefria arbetsfordon och maskiner är påbörjad och idrottsförvaltningen har börjat använda eldrivna lastbilar och ismaskiner för att drifva idrottsanläggningar. Omställningen till fossilbränslefria arbetsfordon och maskiner behöver ske kontinuerligt under de kommande åren för att minska klimatpåverkan från transporter inom idrottsverksamheten.

Plast och mikroplaster

Idrottsförvaltningen arbetar kontinuerligt för att begränsa den inverkan av plastmaterial från idrottsverksamheten har på miljön. Arbetet behöver intensifieras under de kommande åren i till följd av EU-kommissionens beslut om att förbjuda inköp av plastgummigranulat från och med 2031. Inriktningen för de kommande tre åren är att fortsätta avveckla plastgranulat från befintliga konstgräsplaner i samband med omläggning av konstgräset samt att hitta alternativa material till plast som skulle kunna ersätta och bevara konstgräsets funktionalitet. Förvaltningen strävar även efter att anlägga konstgräsplaner gjorda av återvunnen plast och av andra mer miljövänliga material. Förvaltningens ambition är att hitta alternativ till plast med godkända spelegenskaper och minimal inverkan på miljö och hälsa. Detta sker genom att skärpa miljökraven och därmed driva marknaden till att utveckla konstgräset till en hållbar produkt utan miljöpåverkan.

Avfallshantering

Inom avfallsområdet som utgör en viktig del av stadens miljöarbete behövs flera åtgärder som ger möjlighet att begränsa klimatpåverkan samt bidra till ett rikt odlingslandskap. I enlighet med stadens avfallsplan 2021-2024 fortsätter nämndens arbete för att bidra till en giftfri miljö i Stockholm. Förvaltningen ser ett behov av att utöka källsorteringen och matavfallsåtervinningen i alla bemannade anläggningar, utveckla den interna plastgranulatåtervinningsprocessen samt minska andelen farligt avfall till mindre än 0,3 viktprocent av den totala mängden avfall.

Ett öppet och demokratiskt Stockholm med hög delaktighet och inflytande

Idrottsnämnden har inkluderat målen i Agenda 2030 om social inkludering genom ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet samt principen om att ingen ska lämnas utanför i arbetssätt och målformuleringar. Idrottsnämnden arbetar pådrivande i staden för att öka hälsan genom fysisk aktivitet, framför allt bland barn och ungdomar. För att få fler fysiskt aktiva behöver resurser

och insatser i större utsträckning riktas till de prioriterade grupperna enligt *Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028*.

Förvaltningen arbetar efter *Plan för integrering av MR-frågor på idrottsförvaltningen* för ett systematiskt arbete och för att säkerställa att förvaltningen tillhandahåller jämlik service till stockholmarna. Utbildningsinsatser inom barn- och funktionsrätt samt jämställdhet behöver förstärkas genom kompetenshöjande insatser. Arbetet med delaktighet och inflytande för barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning samt arbetet med barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys samt jämställdhetsintegrering behöver utvecklas och stärkas.

Vägen till arbete och egen försörjning

Samarbetet med arbetsmarknadsnämnden/Jobbtorg Stockholm är fortsatt prioriterat. Att kunna bidra till stadens arbete med att erbjuda de som står långt ifrån arbetsmarknaden möjlighet till arbete, lärande och egen försörjning är viktigt för idrottsnämnden. Nämndens olika verksamheter erbjuder platser för Stockholmsjobb men utfallet är beroende av att matchning kan ske mellan verksamhet och arbetstagare. Målsättningen att fler stockholmare ska inkluderas i samhället genom eget arbete och försörjning knyter också an till arbetet med Agenda 2030.

Idrottsnämnden tillhandahåller också ett stort antal platser för feriearbetande ungdomar som avlönas av stadsdelsnämnderna. Arbetet med att tillhandahålla platser för feriejobb och Stockholmsjobb sker löpande med målsättningen att ge ungdomar möjlighet att feriearbeta på sommar höst- och jullov. Att hitta meningsfulla arbetsuppgifter till ungdomarna är viktigt för att ge en så god bild som möjligt av staden som arbetsgivare.

Kompetensförsörjning

För att kunna möta verksamhetens behov av förändringar och förverkliga nämndens uppdrag under de kommande åren fortsätter förvaltningen arbeta strategiskt med kompetensförsörjning. Medelåldern i idrottsförvaltningen har ökat något och ligger nu på 45 år. I och med den höjda pensionsåldern förväntas medelåldern i förvaltningen höjas de kommande åren. För att möjliggöra ett långt och hållbart arbetsliv för alla medarbetare behöver förvaltningen arbeta vidare med flexibla arbetssätt, hållbara arbetsscheman samt att främja ökad rörlighet mellan anläggningarna. Att minska antalet timanställda samt heltid som norm är andra prioriterade områden.

Att stärka cheferna i det viktiga chefsuppdraget är viktigt, och att arbeta med strategiskt ledarskap och kompetensutveckling för att vara en attraktiv arbetsgivare som bidrar till utveckling/innovation är alltså prioriterat. Ett gemensamt synsätt om ett inkluderande och tydligt ledarskap med styrning och uppföljning där förvaltningsledningen och samtliga chefsnivåer skapar samsyn kring gemensamma resurser är en viktig förutsättning för att nå verksamhetens mål. Coachgrupper för chefer och arbetsledare fortsätter precis som förvaltningens utvecklingsresa. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla uppdrag, organisationskultur och arbetssätt. Under kommande år optimeras chefstruktur och styrning för att kunna driva strategisk utveckling och producera goda resultat. Detta kommer ställa krav på chefernas förmåga att leda i förändring samt att ha ett långsiktigt tänk och planering för att utveckla, behålla och rekrytera rätt kompetens.

Digitalisering

Det finns ett stort behov av nya moderna verksamhetssystem och e-tjänster som ger bra förutsättningar för verksamheten att utföra sitt arbete samt för att möta kunders krav. Under 2024 fortsätter implementeringen av nytt systemstöd för boknings- och föreningsstödsprocessen. Driftsättningen av det nya systemet ska ske under 2025. Vidare ska ett nytt systemstöd för hantering av båtplatskö driftsättas under 2024. Systemet omfattar ett verksamhetssystem samt en e-tjänst för kunderna.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens ekonomiska situation påverkas i hög utsträckning av följande faktorer: simhallarnas besöks- och intäktsutveckling, utveckling av intäkterna för planhyror samt investeringar som medför ökade drift- och lokalkostnader.

Under 2020-2022 har nämndens verksamhet, framför allt intäkter, i stor utsträckning påverkats av pandemin. Under senare delen av 2022 skedde en tydlig återgång, inte minst hos simhallarna. Nämnden är intäktsberoende och för förvaltningens ekonomiska situation är det viktigt att den positiva utvecklingen fortsätter trots den ekonomiska oro som för närvarande finns i omvärlden med ökade priser och räntor samt risk för en eventuell lågkonjunktur. Under budgetperioden planeras flera simhallsupprustningar som därutöver kommer att få stor inverkan på intäkter och verksamhet.

Flera faktorer börjar samtidigt få allt större påverkan på förvaltningens ekonomiska förutsättningar att bibehålla kvalitet och omfattning på verksamheten. Förvaltningens kostnader totalt har sedan tidigare utgjorts av en hög andel fasta kostnader där det är svårt att spara, inte minst när det gäller lokalkostnader. Snarare finns ett behov av fler anläggningar och det planeras för många nya inom idrottsmiljarden. Under budgetperioden kommer andelen kostnader som består av hyra, kapitalkostnader och energikostnader att öka. Därutöver är personalkostnaden den största kostnaden och en grundbemanning krävs för att säkra verksamheten inklusive öppettider i befintliga och nya anläggningar.

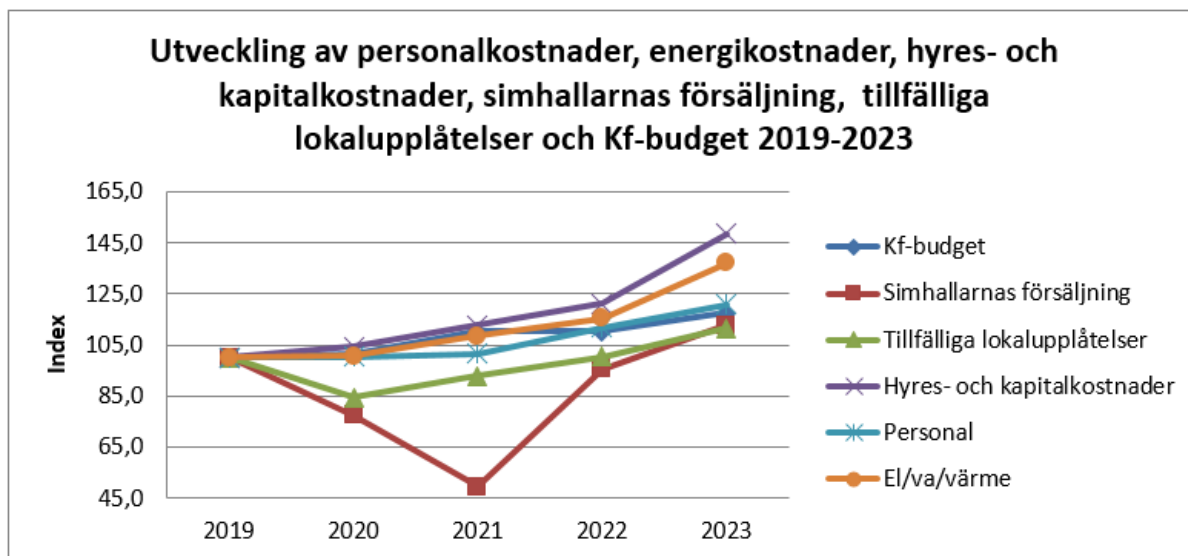
Att inrymma stora prisökningar, energikostnadsökningar, lönerrevision, behov av digital utveckling och ökade kapitalkostnader är inte längre möjligt utan att det skulle innebära stor påverkan på utbud och kvalitet i verksamheten, både i befintliga och nya anläggningar. Övergången till nolltaxa året runt har också medfört en belastning på nämndens budget. Förvaltningen ser därmed ett behov av ett ekonomiskt tillskott för att det ska vara möjligt att säkra kvalitet och utbud i den löpande basverksamheten. Behoven beskrivs under kommande avsnitt. Om allt för stora besparingar görs kan dessutom intäkterna påverkas negativt.

Även inom investeringsbudgeten finns ett stort behov av utökad ram till inventarier och maskiner till nya anläggningar samt befintlig verksamhet till följd av ökade priser men även på grund av att antalet anläggningar ökat de senaste 10-15 åren. Därutöver finns ett behov av investeringsmedel till några angelägna projekt inom friluftsverksamheten.

3.1 Drift

Intäkt- och kostnadsutveckling 2019-2023

Diagrammet och tabellen nedan visar utvecklingen under åren 2019-2023 för personalkostnader, energikostnader, simhallarnas försäljningsintäkter, hyres- och kapitalkostnader och tillfälliga lokalupplåtelser jämfört med kommunfullmäktiges budget.

Mnkr

Intäkt-/kostnadsslag*	2019	2020	2021	2022	2023
Kf-budget	718,2	729,2	792,7	792,7	844,3
Simhallarnas försäljning	150,2	116,2	74,2	143,5	169,2
Tillfällig lokalupplåtelser	111,4	94,0	103,3	112,0	124,1
Hyres- och kapitalkostnader	438,6	457,2	494,3	531,5	651,5
Personal	256,2	257,5	260,2	286,3	309,6
El/va/värme	82,4	82,9	89,4	95,1	113,0

* I simhallarnas försäljning ingår försäljning av årskort, engångskort, rabattkort, varor, kurser, simskola m.m. Tillfälliga lokalupplåtelser består huvudsakligen av planhyror.

Större delen av nämndens nettobudgetökning de senaste åren beror på ökade hyreskostnader och personalkostnader. Under 2021 var ökningen av personalkostnader inte så stor till följd av minskad verksamhet på grund av pandemin. Personalkostnaderna ökade kraftigt 2023, främst på grund av att verksamheten gick tillbaka till ett normalläge samt ökat personalomkostnadspåslag. Planhyrorna för 2020-2022 har påverkats av pandemin. Ökningen 2022-2023 beror på att verksamheten återhämtat sig efter pandemin samt på höjd taxa för skolor. Under 2019 var flera simhallar stängda för renovering och under 2020-2021 föll intäkterna för simhallarnas försäljning kraftigt till följd av pandemin, under 2022-2023 har intäkterna återhämtat sig igen.

Driftbudgetkonsekvenser av pågående och planerade investeringar hos fastighetsnämnden samt övriga projekt

Hyreskostnader för anläggningar 2023-2027

Hyreskostnaderna som är den kostnad som beräknas öka mest under perioden uppgick till 606,7 mnkr i bokslut 2023. Till och med 2027 beräknas hyrorna öka med 235,1 mnkr.

Av ökningen står hyror till fastighetsnämnden för 117,2 mnkr och till övriga hyresvärdar för 117,9 mnkr. I tabellen nedan visas beräknad ökning 2023-2027.

Mnkr	2023	2024	2025	2026	2027
Fastighetsnämnden	534,6	604,6	624,2	637,9	651,8
Övriga hyresvärdar	72,1	86,7	107,9	171,3	190,0
Totalt:	606,7	691,3	732,1	809,2	841,8

Ökningen av hyreskostnader till fastighetskontoret beror främst på effekterna av genomförda projekt. I ökade kostnader till övriga hyresvärdar ingår effekten av projekten idrottshallar i Ulvsunda/Gjutmästaren, Tellusborgshallarna, ishallar på Sätra IP och en ny hall i Slakthusområdet. Därutöver ingår även en inhyrning av ett till våningsplan i Rinkebyhallen från SISAB.

Övriga driftbudgeteffekter 2025-2027

Övriga kostnader inom driftbudgeten beräknas öka med 40,5 mnkr och intäkterna med 0,7 mnkr. Nettokostnadsökningen om 39,8 mnkr beror främst på projekten Tellusborgshallarna, idrottshallarna i Ulvsunda/Gjutmästaren, Sätra ishallar, idrottshall i Slakthusområdet, ny idrotts- och ishall på Hagsätra IP samt ytterligare fyra nya idrottshallar.

I ovan beräknade effekter ingår effekten av planerad renovering av Vällingby sim- och idrottshall samt Brännkyrkahallen på driftbudgeten. Inga effekter av eventuella andra renoveringsprojekt/stängda anläggningar under perioden är medräknade. Detta gäller framför allt upprustning av Eriksdalsbadet och eventuellt Husbybadet. Eriksdalsbadet har mycket personal och står för en mycket stor del av förvaltningens simhallsintäkter. Att beräkna effekten och hur kunder, intäkter och kostnader kommer att påverkas och när de påverkas är svårt på förhand innan projektet kommit längre. Förvaltningen kommer att behöva återkomma i samband med verksamhetsplan 2025 och i kommande budgetunderlag. Den minskning av intäkter hos Eriksdalsbadet om 3 mnkr som ingår i budget 2024 är fortsatt medräknad i budgetunderlaget för 2025-2027.

I *bilaga 1* redovisas uppskattade övriga driftbudgeteffekter av planerade projekt som är klara 2024 och helårseffekterna av dessa 2025. Ökade hyror ingår för hela perioden 2024-2026.

Energikostnader

Idrottsförvaltningen har alltid strävat efter en effektivare energianvändning vid stadens idrottsanläggningar och har under de senaste åren kontinuerligt initierat energieffektiviseringsprojekt i syfte att minska klimatpåverkan från idrottsverksamheten samt nämndens energiförbrukning och kostnader.

De senaste tre åren har idrottsförvaltningens energikostnad ökat med cirka 50 procent och beräknas till 124 mnkr år 2024. Ökningen hade blivit betydligt större utan genomförda effektiviseringsinsatser. Under samma period har förvaltningens idrottsyta med tillförd energi ökat med cirka 10 tusen kvadratmeter till 363 000 kvadratmeter. Till detta adderas ytterligare två idrottshallar och två fullstora uppvärmda konstgräsplaner som kommer att vara i drift år 2025. Energin i sin tur har blivit betydligt dyrare. Elpriserna har nästan fördubblats, fjärrvärmens är 30 procent dyrare medan vattenpriserna har ökat med nästan 70 procent.

Idrottsförvaltningen vidtar kontinuerligt flera större åtgärder med målsättningen att minska energiförbrukningen och kostnaden, utan eller med minimal påverkan på idrottsverksamheten. Förvaltningen har även intensifierat effektiviseringsarbetet genom att initiera flera energieffektiviseringsprojekt, internt och inom fastighetsnämndens budget.

Den rådande situationen i omvärlden är fortsatt ostabil och har haft en stor påverkan på energitillgången i Europa vilket lett till globalt ökade energipriser sedan 2022. För staden och idrottsnämnden har effekten speglats med dyrare energipriser, framför allt elektricitet. Stadens elpris 2024 på cirka 0,65 kr per kilowatt bedöms ändå vara lågt i förhållande till de aktuella elpriserna i landet.

Förvaltningens bedömning är att energieffektiviseringsåtgärder med minimal påverkan på idrottsverksamheten inte kan täcka ytterligare kraftiga höjningar av energipriser i nivån med 2023 och 2024. Beaktat genomförda och planerade åtgärder uppskattar förvaltningen att ett tillskott, utöver de 20 mnkr förvaltningen erhöll i budgeten 2024, om cirka 10 mnkr kan behövas 2025 om energipriserna ökar med 10 procent eller mer vilket har varit fallet de senaste tre åren. Utan ett tillskott krävs energieffektiviseringar som får större påverkan framför allt på energikrävande verksamheter, alternativt skulle andra åtgärder krävas som även det skulle få stor påverkan på verksamheten i form av minskat utbud, sänkt kvalitet, minskade öppettider med mera. De senaste åren har införandet av nolltaxa året runt ökat kostnaderna för uppvärmda fotbollsplaner och ishallar under icke-säsongs.

Idrottsplatser och sportfält

Sedan ett antal år tillbaka har uppdragen för avdelningen för idrottsverksamhet utomhus utökats utan att resurserna utökats i samma omfattning. Det har tillkommit fler konstgräsplaner och med beslutet att 0-taxan gäller året runt för barn och ungdomar har intresset för att träna på vintern ökat. Det innebär att fler fotbollsplaner ska snöröjas under vintersäsongen. Beslutet innebär även att ishallssäsongen utökas när fler barn och ungdomar vill träna, spela cuper och arrangera läger under sommarhalvåret.

Utbudet av vinteraktiviteter har utökats de senaste åren. Antalet konstfrusna icke bokningsbara isar ökar vilket kräver resurser när de ska underhållas 2-3 gånger per dag. När det finns natursnö är förväntningarna att skidspår ska finnas på så många ställen som möjligt. Antalet snökanoner har utökats och snötillverkning sker framför allt på Ågesta, Stadion, Gärdet och Spånga IP. Med fler uppdrag krävs det mer utrustning och maskiner men även behovet av underhåll av maskinerna och utrustningen ökar samt tiden för personalens fordons- och utrustningsvård.

För att kunna fortsätta utöka verksamheten när efterfrågan ökar, samtidigt som kraven på schemaläggning kopplat till nya arbetstidslagen måste uppfyllas, kan idrottsplatserna behöva ökade resurser kommande år för att säkerställa en hållbar arbetsmiljö.

Friluftsverksamhet

I kommande avsnitt om investeringar lyfts önskvärda projekt inom friluftsverksamheten upp. Projekten som inte inryms i den långsiktiga investeringsplanen skulle även medföra ökade kapitalkostnader.

Idrottsförvaltningen har mottagit två förslag till överenskommelse om överföring av anläggningstillgångar i båthamnar från exploateringskontoret. Det är ersättningsinvesteringar som gjorts. När överföringarna genomförs resulterar det i att ägande och ansvar för anläggningarna övergår till idrottsnämnden som därefter kommer ansvara för kapitalkostnaderna. Det gäller tillgångar i Fredhäll och Ulvsunda. Kapitalkostnaderna beräknas uppgå till cirka 2,6 mnkr, dessa är upptagna i *bilaga 1*.

Idrottsnämnden har en investeringsbudget för båtsporten om 10,8 mnkr. Till följd av nya redovisningsregler har vissa kostnader i projekten som tidigare inrymts inom investeringsbudgeten inte längre kunnat aktiveras som en investering. Vidare har pontoner tidigare flyttats från utsatta hamnar till lugnare hamnar vilket förlängt livslängden på pontonerna. Nu är pontonerna så utslitna att de inte längre kan återanvändas utan behöver skrotas i samband med genomförandet av flera planerade projekt. Ovanstående kostnader kan inte inrymmas inom driftbudgeten och hela investeringsbudgeten kan trots stora behov inte förbrukas fullt ut. Nämnden skulle behöva att 2 mnkr flyttas från investeringsbudgeten till driftbudgeten 2025 som en anpassning till de ändrade förutsättningarna.

Fiskevård

Fiskevårdens roll för friskare sjöar, vattendrag och hav har blivit allt viktigare för att nå de klimatmål som är satta. Idrottsförvaltningen har länge arbetat för att skapa friska fiskebestånd och för att skapa möjligheter för Stockholmsborna att exempelvis kunna fiska gös i Mälaren, havsöring i Saltsjön samt kräftor i insjöarna.

Staden kan göra mycket för att förbättra livsmiljöerna för olika fiskarter, inte minst i de urbana miljöer som är starkt påverkade av en växande huvudstad. Här arbetar idrottsförvaltningen allt mer med stadsnära fiskevårdsåtgärder som både bidrar till en ökad biologisk mångfald samt skapar ett stort pedagogiskt värde.

Genom att förbättra fiskbestånden skapas även nya friluftsmöjligheter, näringar och tryggheten att ha tillgång till den resurs som fisken utgör. I Stockholm satsas det mycket på fiskevård under de kommande åren. Det finns projektmedel att söka och flera projekt är finansierade under flera år vilket skapar bra möjligheter att arbeta långsiktigt och följa upp arbetet. Ett av dessa är årlig kompensationsutsättning av havsöringar i Strömmen samt gädda i våtmarker och på kusten. Andra pågående projekt rör förvaltning av fiskätande rovdjur som säl och skarv samt biotopvårdsarbeten i vattendrag och på kusten.

Förvaltningen samverkar också med och ger råd till stadens förvaltningar, Länsstyrelsen och föreningslivet och är involverade i flera stadsbyggnads- och exploateringsprojekt kommande år. Fiskevården inom Stockholms stad är till störst del externt finansierad. Uppdraget har fi-

nansierats med statsbidrag, projektmedel och externa intäkter, men till följd av ökade kostnader skulle förvaltningen se en budgetsatsning på cirka 1 mnkr som önskvärd för att bibehålla nivån på verksamheten och kunna utveckla verksamheten ytterligare. Behovet och nyttan av att bevara och skydda den akvatiska miljön är och kommer fortsatt bli en allt mer viktig del av miljöarbetet i takt med att staden växer och fiskbestånden sviktar.

IT-kostnader

Det finns ett stort behov av nya moderna verksamhetssystem och e-tjänster som ger goda förutsättningar för verksamheten att utföra sitt arbete samt för att möta kunders krav. Under 2024 och 2025 fortsätter arbetet med införande av ett nytt systemstöd för boknings- och föreningsstödsprocessen. Vidare kommer förvaltningen under 2024 slutföra införandet av ett nytt systemstöd för hantering av kön för allmänna båtplatser. Båda nämnda system medför stora utvecklingskostnader under 2022-2024. När systemen är på plats beräknas årliga driftkostnader öka med 1-3 mnkr per år samtidigt som det finns ett ökat utvecklingsbehov av andra system som inte kunnat inrymmas de senaste åren.

Föreningsstöd

I kommunfullmäktiges budget 2021 fick fastighetsnämnden och idrottsnämnden ett gemensamt uppdrag att utreda hur idrottsnämndens arrenden kan överföras till fastighetsnämnden för att renodla båda nämndernas verksamhet.

Utöver minskade intäkter om cirka 0,4 mnkr ser förvaltningen att en möjlig konsekvens av en överföring av arrenden är att avgifterna för de som arrenderar marken kan komma att öka i vissa fall. Förvaltningen ser då att kostnaderna för hyresstöd till föreningar som arrenderar mark sannolikt kommer att öka med uppskattningsvis 1,0 mnkr per år inledningsvis.

De senaste åren har en utökning av sociala satsningar som finansieras inom föreningsstödet tillkommit, till exempel spontanfotboll. Förvaltningen får allt fler förfrågningar från stadsdelsförvaltningar för den typen av verksamhet. Om den utvecklingen fortsätter kan mera resurser behöva tillföras föreningsstödet.

Kapitalkostnader

Utvecklingen av nämndens kapitalkostnader, motsvarande den långsiktiga investeringsplanen, redovisas i *bilaga 1*.

Idrottförvaltningen ser det allt svårare att inrymma ökade kapitalkostnader för befintlig investeringsplan till följd av höjd internränta och ser även ett behov av en utökad investeringsplan för maskiner och inventarier. Behovet av en utökad plan för maskiner och inventarier beror till stor del på att antalet anläggningar utökats kraftigt under den senaste 10-årsperioden, men även på utbyten av fordon av miljöskäl vilket beskrivs under avsnittet om investeringar. En utökning utöver investeringsplanen skulle medföra att kapitalkostnaderna ökar. Det handlar mycket om att byta ut verksamhetskritisk utrustning och förvaltningen skulle ha svårt att inrymma ökningen av kapitalkostnader inom ram genom andra effektiviseringar utan att verksamheten påverkas.

Utöver det som beskrivits ovan finns även ett behov av ökade investeringar inom friluftsverksamheten och budgeten för planerat underhåll, som även de skulle medföra ökade kapitalkost-

nader.

3.2 Investeringar

Enligt kommunfullmäktiges budget 2023 uppgår idrottsnämndens investeringsplan till 33,6 mnkr 2025, 32,6 mnkr 2026 och 2027.

Det är viktigt för driften av anläggningarna att maskiner och inventarier successivt kan bytas ut. Idrottsnämndens maskinpark är relativt gammal och kostnaderna för reparationer och underhåll är höga. Utöver att kontinuerligt byta ut maskiner och inventarier i befintliga anläggningar tillkommer utrustning i nya anläggningar. Detta medför att mindre resurser kan läggas på reinvesteringar i det befintliga beståndet. Antalet anläggningar har ökat kraftigt de senaste 10-15 åren vilket gör att behovet av reinvesteringar i befintligt bestånd ökar, samtidigt som vissa punktinsatser krävs i närtid. Enligt budget 2024 uppgår nämndens budget för maskiner och inventarier 2025-2027 till 17,0 mnkr per år.

För att kunna inrymma utbyte av befintliga inventarier, maskiner och fordon ser idrottsförvaltningen ett behov av utökade medel för detta. Prisökningarna som sker bidrar också till behovet av utökning för att kunna reinvestera i ovan nämnda verksamhetskritiska utrustning, exempelvis ismaskiner, traktorer, skurmaskiner, passagesystem och gymnastikutrustning. Utöver att det krävs för en effektiv drift krävs även utökade medel för att uppnå målen i beslutad miljöhandlingsplan, exempelvis för att byta ut äldre arbetsfordon och maskiner.

Förvaltningen ser ett behov av en utökad ram om 15 mnkr till 32 mnkr för reinvesteringar av befintlig utrustning för att säkra verksamheten som bedrivs. Detta skulle medföra ökade kapitalkostnader om cirka 2,0 mnkr 2025, 6,1 mnkr 2026 och 10,2 mnkr 2027.

Även för planerat underhåll ser förvaltningen att budgetramen om 4,8 mnkr inte räcker till eftersom utrustningen i flera anläggningar behöver bytas ut. Förvaltningen ser exempelvis ett behov av att byta ut ishockeysarger, vikväggar samt en läktare på Kronobergsbadet. För detta skulle nämnden behöva en utökad investeringsbudget om 10 mnkr 2025, 8 mnkr 2026 och 8 mnkr 2027. Detta skulle medföra ökade kapitalkostnader om cirka 0,5 mnkr 2025, 1,3 mnkr 2026 och 2,8 mnkr 2027.

Utöver ovanstående behov av att ersätta befintlig utrustning finns ett utökat behov till följd av nya anläggningar som tillkommer och de upprustningar av utomhusbad, simhallar med mera som planeras. Detta gäller inte minst nya anläggningar som kommer att hyras av andra hyresvärdar än fastighetsnämnden där gränsdragningslistorna ser annorlunda ut, exempelvis idrotts-hallar i Ulvsunda, Sätra ishallar och idrottshall i Slakthusområdet. Jämfört med genomförande beslutet för idrottshallar i Ulvsunda, där behov av inventarier uppskattades till 26,7 mnkr uppskattar nu förvaltningen att inventarier om cirka 40 mnkr behövs, det vill säga en ökning om 13,3 mnkr.

Förvaltningen ser ett utökat behov avseende nu kända nya och upprustade anläggningar om 1 mnkr 2025, 68 mnkr 2027 och 2 mnkr 2027.

Inventarier till nya anläggningar 2025-2027 kommer ge ökade kapitalkostnader om 0,1 mnkr 2025, 4,5 mnkr 2026 och 8,9 mnkr 2027.

Det utökade behovet av maskiner och inventarier som beskrivs ovan är det behov som förvaltningen ser som mest prioriterat, men utöver detta finns även ett stort behov inom friluftsvksamheten som inte inryms inom den långsiktiga investeringsplanen vid sidan av planerat underhåll. Nedan beskrivs de behov som förvaltningen bedömer är mest prioriterade inom friluftsvksamheten.

Förvaltningen ser ett behov av en ny ponton till roddverksamheten i Ågesta friluftsområde samt upprustning av ridstigar i Sättra, Åkeshov och Farsta. Kärrtorpspåret på 2,6 km är mycket uppskattat och ligger centralt i Nackareservatet Spåret är i behov av upprustning. Behovet består av ny uppbyggnad, beläggning, dränering och belysning. Uppskattade utgifter för dessa behov uppgår till 10,6 mnkr 2025 och 2,5 mnkr 2026.

Upptagna investeringar inom friluftsvksamheten ovan skulle ge ökade kapitalkostnader om cirka 0,5 mnkr 2025, 1,1 mnkr 2026 och 1,2 mnkr 2027.

Upptaget behov sammanfattas i tabellen nedan.

	2025	2026	2027
Långsiktig investeringsplan, underhåll och friluft	15,6	15,6	15,6
Maskiner och inventarier	17,0	17,0	17,0
Summa KF-budget	32,6	32,6	32,6
Utökat behov investeringsbudget			
Maskiner och inventarier, befintliga anläggningar	15,0	15,0	10,0
Maskiner och inventarier, nya anläggningar	1,0	68,0	2,0
Underhållsinvesteringar, befintliga anläggningar	10,0	8,0	8,0
Friluftsinvesteringar	10,6	2,5	0,0
Summa behov av utökad budget	36,6	93,5	20,0
Totalt behov av investeringsbudget	69,2	126,1	52,6
Tillkommande kapitalkostnader av utökad ram:	3,1	13,0	23,1

4 Lokalförsörjningsplan

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern idrotts- och evenemangsstad. Målet med lokalförsörjningsplanen är att använda stadens resurser på bästa sätt. Så långt det är möjligt ska lokaler för idrott samnyttjas med andra verksamheter så som skolidrott. Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler. Den ska ge en samlad bild av stadens lokalförsörjning och utgör ett viktigt led i arbetet med att uppnå ett effektivt resursutnyttjande. Stadens investeringar i nybyggnation görs för att lösa långsiktiga behov som inte kan tillgodoses inom befintligt bestånd.

Ett växande Stockholm innebär att efterfrågan på idrottsanläggningar och ytor för fysisk aktivitet kommer att öka ytterligare till följd av förväntad befolkningsökning. Samtidigt är behovet av ytterligare anläggningar redan idag större än utbudet vilket innebär att det behöver tillkomma nya anläggningar i såväl befintliga områden som i delar av staden där mer omfattande stadsutveckling planeras. Eftersom underskottet på idrottsanläggningar är stort kommer det ta

många år att bygga ikapp. Anläggningar och ytor för fysisk aktivitet behövs för många olika typer av idrotter och aktiviteter. Stadens målsättning är att kunna erbjuda idrottsanläggningar som passar alla oavsett ambitionsnivå eller önskad organisationsform. Parallellt med befolkningsökningen har också önskemålen från olika idrotter om att kunna utöva respektive idrott året om blivit fler de senaste åren vilket ställer andra krav på anläggningarna. Vid sidan om att planera för nya anläggningar i den omfattning som krävs finns också behov av att underhålla och reinvestera i befintliga anläggningar så att det anläggningsutbud som finns idag kan bibehållas och utvecklas.

De nya anläggningar som planeras ska tillgodose den föreningsorganiserade idrottens behov, men därutöver är det viktigt att planeringen även tar stor hänsyn till anläggningar som nyttjas för idrott i andra organisationsformer samt egenorganiserad spontanidrott och motion.

Behovet av nya anläggningar beräknas med hjälp av nyckeltal för de vanligaste anläggningstyperna. Idrottsförvaltningen har under senare år arbetat med en översyn av nyckeltalen, där större hänsyn tas till den enskilda anläggningens storlek och därigenom dess bidrag till den totala anläggningsskapaciteten. Våren 2022 tog kommunfullmäktige beslut om *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*. Strategin är framtagen i dialog med Stockholms idrottsförbund och specialdistriktsförbunden. Nyckeltal innefattar de anläggningsskategorier där det finns en tillräckligt stor volym parallellt med ett visst mått av standardisering. Det bör noteras att man med hjälp av dessa nyckeltal kan identifiera en del av det totala anläggningsbehovet, men att det därutöver finns många typer av anläggningar och ytor för vilka det också finns behov. Detta gäller till exempel spontanidrottsytor samt olika typer av specialanläggningar för specifika idrotter.

Idrottsnämnden har ett nära samarbete med utbildningsnämnden och planerar gemensamt för framtida lokaler för bägge nämnders behov. I vissa fall samverkar idrottsnämnden även med privata aktörer vid planering av nya anläggningar, vilket utgör ett komplement till de investeringar staden själv planerar för.

Idrottsnämnden hyr idag majoriteten av alla idrottsanläggningar av fastighetsnämnden men har även hyresavtal med andra fastighetsägare, bland andra Förvaltnings AB Lunden, Rikspolisstyrelsen, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och Akademiska Hus.

4.1 Sammanfattning

Behovet av nya anläggningar beräknas med hjälp av nyckeltal för de vanligaste anläggningstyperna. Idrottsförvaltningen har under senare år arbetat med en översyn av nyckeltalen, där större hänsyn tas till den enskilda anläggningens storlek och därigenom dess bidrag till den totala anläggningsskapaciteten. Våren 2022 tog kommunfullmäktige beslut om *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*. Strategin är framtagen i dialog med Stockholms idrottsförbund och specialdistriktsförbunden. Nyckeltal innefattar de anläggningsskategorier där det finns en tillräckligt stor volym parallellt med ett visst mått av standardisering. I *strategi för idrottsanläggningar 2022-2026* beskrivs hur anläggningsutbudet beräknas utifrån respektive anläggningens storlek och funktion. Det bör noteras att man med hjälp av dessa nyckeltal kan identifiera en del av det totala anläggningsbehovet, men att det därutöver finns många typer av anläggningar och ytor för vilka det också finns behov. Detta gäller till exempel spontanidrottsy-

tor samt olika typer av specialanläggningar för specifika idrotter.

Nyckeltalen för samtliga berörda anläggningstyper har tagits fram utifrån att det idag råder ett underskott av anläggningar. Behoven redovisas nedan för staden sammantaget till år 2032. Eftersom det idag råder ett underskott föreligger ett behov av att till 2032 hantera både det underskott som finns idag samt behovet av tillkommande anläggningar utifrån prognosticerad befolkningsökning.

Enligt framtagna nyckeltal är behovet för hela staden till 2032 enligt befolkningsprognos 2023 följande:

- 10 konstgräsplaner
- 21 idrottshallar
- 5,5 ishallar (exklusive befintliga ishallar som behöver ersättas (under perioden)
- 2-3 nya simhallar samt kapacitetsökning i de simhallar som rustas upp alternativt ersätts
- 1 friidrottsanläggning

Det kvantitativa behovet utgår från det sammantagna anläggningsutbudet i staden våren 2024. Ett antal projekt förväntas färdigställas under 2024, vilket inbegriper nya idrottshallar vid Midsommarkransens gymnasium (Tellusborgshallen) samt flera nya konstgräsplaner.

4.2 Planeringsförutsättningar

Våren 2022 tog kommunfullmäktige beslut om *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*. Strategin är framtagen i dialog med RF-SISU Stockholm och ett antal av specialidrottsförbunden.

Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026 är en utgångspunkt för planering och prioritering när staden bygger nya idrottsanläggningar i Stockholm. För att tillgodose de behov av anläggningar som identifierats i denna strategi behövs samverkan såväl inom stadens organisation som med idrottsrörelsen och det privata näringslivet. Tillgång och närhet till anläggningar och ytor för fysisk aktivitet är en av nycklarna för att nå Stockholms stads mål om ökad fysisk aktivitet. Stadens idrottsanläggningar ska, genom att vara funktionella, väl underhållna och lättillgängliga, bidra till att sänka trösklarna för fler stockholmare att vara fysiskt aktiva. I Stockholm ska det finnas en bredd i anläggningsutbudet för att tillvarata alla invånares intressen och önskemål. Stockholm ska erbjuda idrottsanläggningar för bredd-, motions- och spontanidrott där en del av anläggningarna även ska kunna användas för tävlingsidrott på hög nivå. Stadens anläggningar ska finnas till för alla och syfta till att möjliggöra för fler stockholmare att börja idrotta eller motionera. Stockholms stads strategi för idrottsanläggningar syftar därför också till att öka jämställdheten och minska ojämlikheten bland de som är fysiskt aktiva. Strategin är uppdelad i fyra huvuddelar där det inledande avsnittet beskriver ett urval av andra styrdokument i staden som berör strategin för idrottsanläggningar. I strategins andra del identifieras de strategier som på ett övergripande plan behöver beaktas i arbetet med att utveckla utbudet av idrottsanläggningar. Den tredje delen beskriver behovsanalysen för olika typer av idrottsanläggningar, vilken följs av en fjärde del som redogör för de arbetssätt och inriktningar som staden ska arbeta efter för att utveckla utbudet av idrottsanläggningar.

Strategin för idrottsanläggningar är en av pusselbitarna för att bidra till att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 gällande social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. För att förbättra folkhälsan genom fysisk aktivitet riktas särskilt fokus mot grupper som idag är inaktiva utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. De övergripande strategier som presenteras i strategin i form av jämställdhet, jämlikhet, klimat och miljö samt bredd i utbud ska genomföra stadens arbete med anläggningsutbudet och finnas med genomgående i övriga delar av strategin. I de fall målkonflikter uppstår vid exempelvis prioriteringar mellan olika anläggningstyper ska det nya programmet för idrott, motion och friluftsliv tillsammans med de övergripande strategierna i anläggningsstrategin vara vägledande för att bidra till långsiktig måluppfyllelse.

Stockholms stad ska arbeta för att alla stockholmare ska vara fysiskt aktiva, oavsett ålder, bakgrund eller förutsättningar. Stadens huvudsakliga arbete för att främja fysisk aktivitet inriktas dock på barn och ungdomar 7-20 år samt på personer med funktionsnedsättning från 7 år. För att utjämna skillnader i hälsa utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv ska staden prioritera att stimulera grupper som idrottar eller motionerar i mindre utsträckning än snittet till ökad fysisk aktivitet. Dessa prioriterade grupper är personer med funktionsnedsättning från sju års ålder samt ungdomar 13-20 år, särskilt flickor och ungdomar med låg socioekonomisk status.

Det bör betonas att det med hänsyn till ekonomiska förutsättningar och marktillgång är svårt att i alla delar av staden fullt ut tillgodose den efterfrågan av idrottsanläggningar som finns, vilket inte minst gäller i de tätbebyggda centrala stadsdelsområdena. I de fallen behöver även tillgången till anläggningar i närliggande stadsdelsområden analyseras för att bedöma om dessa kan bidra till att uppfylla behovet genom att stadsdelsområden med ett överskott av anläggningar kan komplettera områden som uppvisar underskott.

Stockholms stad disponerar och sköter eller upplåter mer än 400 idrottsanläggningar av varierande art. Detta innefattar såväl publika simhallar och stora idrottsplatser som skolidrottshallar i skolor och anläggningar dedikerade för spontanidrott. Dessa anläggningar är fördelade över hela staden, även om det finns lokala variationer i utbud. I jämförelse med andra större kommuner i landet och Stockholms kranskommuner har Stockholms stad överlag en lägre anläggningstäthet per invånare. I studier av andelen medverkande inom föreningsidrotten samt genomförda aktiviteter inom den organiserade barn- och ungdomsidrotten uppvisar Stockholm emellertid relativt höga nivåer både i jämförelse med många andra kommuner, vilket medför att befintliga anläggningar nyttjas intensivt.

Behoven av utvecklade och nya idrottsanläggningar är inte enbart knutna till möjlig verksamhetsyta utan servicefunktioner som omklädningsrum, läktarkapacitet, förrådsytor, ytor för verksamhetsdrift och skötsel är också viktiga att beakta.

Standarder kring utformning för olika anläggningstyper är ett viktigt verktyg vid planeringen för att göra anläggningarna så ändamålsenliga som möjligt. I standarderna beskrivs de tekniska och funktionsmässiga krav som behöver uppfyllas för respektive anläggningstyp. Syftet är att dessa ska fungera som stöd vid projektering och byggnation så att förutsägbarheten inom det enskilda projektet ökar, vilket i sig underlättar och snabbar på processen samt möjliggör ett kostnadseffektivt genomförande.

I *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026* beskrivs hur anläggningsutbudet beräknas utifrån respektive anläggnings storlek och funktion samt hur behovet av anläggningstyper utan kvantitativa nyckeltal identifieras, vilket bland annat sker i dialog med berörda specialidrottsförbund och RF-SISU Stockholm. I strategin beskrivs även hur staden arbetar kring behovet av specialanläggningar samt evenemangsanläggningar.

Behovet av spontanidrottsytor identifieras genom samverkan mellan stadens olika nämnder och bolag, men invånarnas önskemål om nya och utvecklade anläggningar och ytor har också stor betydelse för vilka anläggningar staden ska satsa på. Bland de anläggningar som nyttjas för spontant idrottande märks motionsspår, utegym och motorikbanor, men även anläggningar för exempelvis skateboard och beachvolleyboll. Spontanidrottsytor finns på både mark som är detaljplanelagd för idrottsändamål liksom på allmän platsmark i exempelvis parker. Det bör även noteras att en stor del av det spontana idrottandet sker på mark som inte primärt är anlagd för ändamålet så som parkvägar, badplatser och skogsområden. Det är viktigt att det dessutom finns anlagda ytor och lokaler för spontanidrott som liknar de anläggningar som används för den organiserade idrotten. Exempel på detta är fotbollsplaner och basketplaner som inte kan bokas för föreningsverksamhet. Staden planerar för fler anläggningar där konstgräsplaner också anläggs med underliggande ispist, vilket möjliggör spontan skridskoåkning vintertid. Stadens mål är att det till 2030 ska finnas åtminstone en konstfrusen isbana för spontan skridskoåkning per stadsdelsområde.

Det bör noteras att nyttjandet av stadens spontanidrottsytor idag inte är jämställt, då dessa i högre omfattning nyttjas av pojkar/män. Enligt observationsstudier från idrottsförvaltningen år 2020 är könsfördelningen på Stockholms spontanidrottsytor 73 procent pojkar 7-19 år och 27 procent flickor i samma ålder. Detta kan jämföras med föreningsidrotten där könsfördelningen bland barn och ungdomar är cirka 60 procent pojkar och 40 procent flickor. Under 2023 beslutades en strategi för ett mer jämlikt och jämställt nyttjande av spontanidrottsytor i kommunfullmäktige. Strategin har tagits fram av idrottsnämnden i samverkan med berörda nämnder. Det generella målet med strategin är att få fler från de prioriterade grupperna att bli fysiskt aktiva. Mer specifikt är målen i strategin att:

- Öka mångfalden av ytor för olika idrotter/motionsformer
- Öka jämställdheten i nyttjandet av ytorna
- Öka jämlikheten utifrån ålder i nyttjandet av ytorna

4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Nämndens totala hyreskostnader för anläggningar och förvaltningskontor uppgår till 691,3 mnkr i verksamhetsplan 2024. I tabellen nedan redovisas beräknade förändringar av hyreskostnaderna under åren 2024-2027.

Mnkr	2024	2025	2026	2027
Fastighetsnämnden	604,6	624,2	637,9	651,8
Övriga hyresvärdar	86,7	107,9	171,3	190,0
Förvaltningskontor	4,8	5,1	5,1	5,1
Totalt:	696,1	737,2	814,3	846,9
Förändring jämfört med 2024		41,1	118,2	150,8

Ökningen av hyreskostnaderna till fastighetsnämnden beror främst på förändringar i kapitalkostnader för pågående och planerade investeringar som ger årliga hyreshöjningar. Hyrorna till fastighetsnämnden beräknas öka med 47,2 mnkr totalt mellan åren 2024 och 2027.

För inhyrda anläggningar hos övriga hyresvärdar tillkommer också ökade kostnader för inhyring. Det gäller främst hyror till SISAB, St:Erik Markutveckling AB (Idrottslokaler i Ulvsunda) samt för Tellusborgshallarna, Sätra ishallar och idrottshall i Slakthusområdet där avtal tecknats med externa aktörer. Nämndens nuvarande hyreskontrakt för Liljeholmshallarna upphör 31 mars 2026. Förvaltningen kommer att föreslå att en förlängning av 2 år görs av avtalet för Liljeholmshallarna. För övriga anläggningar beräknas normal indexuppräknning.

Nämndens hyresavtal för förvaltningskontoret löper ut 2024-08-31. Förvaltningen har för avsikt att förlänga avtalet med 2+1 år. Från och med slutet av mars 2024 kommer kyrkogårdsförvaltningen flytta in i och dela befintliga kontorslokaler vilket kommer att ge en sänkt nettokostnad för idrottsnämnden.

Utvecklingen av hyreskostnader åren 2026-2032 samt 2033-2041 kommer främst påverkas av storleken på den långsiktiga investeringsplanen för idrottsanläggningar hos fastighetsnämnden samt på hur många idrottshallar nämnden på sikt kommer att hyra av SISAB och andra hyresvärdar.

4.4 Samverkan

Uppdraget kring samplanering innebär att SISAB, fastighetsnämnden, utbildningsnämnden och idrottsnämnden har ett nära samarbete för planering av fullstora hallar. Samplanering innebär att för utbildningsnämndens del säkerställa förfoganderätten dagtid och för idrottsnämndens del att säkerställa möjligheterna för föreningslivet på kvällar och helger. Beslut om samplanering tas i genomförandebeslut i respektive nämnd. Vid samplanering uppstår ibland problem med att idrottsbehovet och skolbehovet skiljer sig åt tidsmässigt, vilket till viss del beror på det bedömda underskottet av idrottshallar i olika delar av staden. Detta är en fråga som förvaltningarna kontinuerligt arbetar med. För att tillgodose behovet av skolplatser kan tidsplanen för idrottshallar behöva anpassas efter utbildningsnämndens tidsplan för nya skolor. I vissa fall bör det dock kunna studeras om det ur ett ekonomiskt och stadsbyggnadsmässigt perspektiv kan vara möjligt att uppföra idrottshallar innan byggnation av skola sker. Det kan kräva att projekten uppförs av fastighetsnämnden istället för SISAB eller att tillfälliga idrottshallar uppförs.

Idrottshallar som i nuläget är aktuella för samplanering redovisas i nedanstående tabell per stadsdelsområde.

SDO	Samplaneringsprojekt	Aktör	Årtal	Kommentar
Enskede-Årsta-Vantör	Ny F-9-skola och idrottshall inom Årstafältet 1	SISAB	2033	
Enskede-Årsta-Vantör	Ny gymnasieskola samt idrottshall i Slakthusområdet	Extern	2026	
Hägersten-Älvsjö	Tillbyggnation av Nybohovsskolan samt ny idrottshall	SISAB	Efter 2045	
Hägersten-Älvsjö	Två nya skolor och två idrottshallar inom programmet för Älvsjö-Örby	Ej definierat	Efter 2038	
Hässelby-Vällingby	Björnbodaskolan - befintliga skollokalerna ersätts med en ny skolbyggnad samt idrottshall	SISAB	2033	
Järva	Ny F-9-skola och idrottshall vid Dalhagens bollplan	SISAB	2041-2045	
Skarpnäck	Ny idrottshall, Skarpnäcks skola har behov.	FSK	2026	
Skarpnäck	Ny idrottshall vid Nytorps gärde i samplanering med Hammarbyskolan södra	FSK	2029	Hammarbyskolan Södras idrottslokaler rivs när hallen står färdig
Skärholmen	Lillholmsskolan/ Ny skola Vårbergsvägen	FSK	Efter 2040	UtbF behov tillgodoses inom planerad ny hall på Vårbergs IP (FSK), vilken preliminärt färdigställs 2027
Södermalm	Ny skola och idrottshall inom programmet för Henriksdalshamnen/Nordöstra Sjöstaden	SISAB	Efter 2045	IDF och UtbF har idag ett underskott av lokaler i området
Norra innerstaden	Ny skola samt sim- och idrottshall i Loudden	FSK	2041	
Norra innerstaden	Ny skola och idrottshall i Frihamnen	FSK	Efter 2045	
Norra innerstaden	Ny idrottshall Hjorthagen	FSK	2033	
Norra innerstaden	Ny gymnasieskola till Hagastaden samt idrottshall	SISAB	Efter 2045	

I tabellen ovan redovisas bedömt år för färdigställande utifrån tidplan i respektive projekt. Med hänsyn till att flertalet nya skolor skjuts fram i planeringen på grund av förändrade elevprognoser förekommer ett antal möjliga projekt där idrottsförvaltningens respektive utbildningsförvaltningens behov skiljer sig åt tidsmässigt. I de fall fastighetskontoret planerar hallarna kan det vara möjligt att bygga dessa innan utbildningsförvaltningens behov infaller. SISAB har å sin sida meddelat att de inte ser det som möjligt att uppföra idrottshallar innan byggnation av skola sker, vilket medför att ett eventuellt tidigareläggande av ett hallprojekt förutsätter att detta övergår till annan aktör inom staden i enlighet med vad som beskrivs ovan.

Om det av ekonomiska, tekniska och stadsbyggnadsmässiga skäl inte är möjligt att uppföra idrottshall innan skolan byggs så bör platserna där de nya skolorna är planerade analyseras om det på dessa kan uppföras temporära ytor samt anläggningar för idrott. Detta skulle kunna bidra till att omhänderta ett behov som finns mer i närtid samt även bidra till platsutveckling genom att området i fråga aktiveras och levandegörs.

Det kan noteras sedan föregående år att ett par då aktuella projekt nu utgått ur planeringen. Dessa inbegriper följande platser:

- Ny skola Svedjaren/Hagsätra IP inom program Hagsätra-Rågsved, där utbildningsförvaltningen inte längre ser ett behov. Idrottsförvaltningen fortsätter emellertid i samverkan med fastighetskontoret planeringen för en ny is- och idrottshall inom idrottsplatsens område, då idrottsförvaltningens behov i området kvarstår
- Ny F-9-skola inom Stora Sköndal samt idrottshall i området. Sedan föregående år har idrottsförvaltningens behov justerats ner i området med hänsyn till uppdaterad befolkningsprognos. Planerad skola och idrottshall har därutöver blivit mycket kostnadsdrivande, vilket gör att idrottsförvaltningen inte längre kan motivera medverkan i pro-

jektet.

- Ny skola och idrottshall för Bromstensstaden. Projektet har avslutats, då utbildningsförvaltningens behov förändrats i området med hänsyn till justerade elevprognoser. Då skolan och idrottshallen planerats inom ramen för befintlig idrottsplats innebär det att behovet av kompensationsytor för den idrottsmark som skulle krävas för att genomföra projektet utgår. En konsekvens för idrottsförvaltningen är emellertid att alternativ plats för ny idrottshall behöver identifieras.

4.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet

4.5.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering

Behoven av nya anläggningar är fortsatt stora för att möta den efterfrågan av anläggningar och ytor för fysisk aktivitet som finns. För att möta de identifierade behoven finns därför flertalet nya idrottshallar, konstgräsplaner, ishallar och simhall i planeringen. Med hänsyn till bland annat tidplaner för planerad stadsutveckling samt ökade investeringskostnader finns en varierande grad av osäkerhet vad gäller genomförande av de enskilda projekten. Detta innebär att det i planeringen behöver finnas fler potentiella projekt inom respektive anläggningskategori än vad behoven indikerar eftersom vissa projekt inte kommer vara möjliga att genomföra.

Det kan noteras att befolkningsutvecklingen inom de åldersgrupper behoven av nya idrottsanläggningar beräknas mot förväntas plana ut under kommande år för att sedan öka igen från mitten av 2030-talet. Detta medför att planeringen behöver beakta den långsiktiga befolkningsutvecklingen, men även hantera det behov som finns i närtid med hänsyn till det bedömda underskottet. En möjlighet att tillmötesgå det stora behovet som finns i närtid kan vara att arbeta mer med temporära idrottsfunktioner på exempelvis mark som på längre sikt är planerad för stadsutveckling.

4.5.2 Nuläge 31 januari 2024

I takt med att staden växer behöver också antalet idrottsanläggningar bli fler för att kunna möta upp en ökad efterfrågan. Tillgången på olika anläggningstyper varierar idag mellan de olika stadsdelsområdena och det finns idag ett underskott av vissa anläggningstyper inom stadens olika delar. De nya anläggningar som planeras ska tillgodose den föreningsorganiserade idrottens behov, men även ta hänsyn till den typ av anläggningar som i huvudsak nyttjas för idrott i andra organisationsformer inklusive egenorganiserad idrott och motion. Behovet av nya anläggningar beräknas med hjälp av nyckeltal för de vanligaste anläggningstyperna. Idrottsnämnden har ett nära samarbete med utbildningsnämnden och planerar gemensamt för framtida lokaler för bägge nämndernas behov.

Idrottsförvaltningen har arbetat med en översyn av nyckeltalen, där större hänsyn tas till den enskilda anläggningens storlek och därigenom dess bidrag till den totala anläggningskapaciteten. Under 2022 beslutade kommunfullmäktige om *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*. Strategin är framtagen i dialog med RF-SISU Stockholm och specialidrottsförbunden.

Det förändrade konjunkturläget medför utmaningar i planeringen av nya anläggningar och ytor för idrott med hänsyn till ökade kostnader för såväl investeringar som drift. Ökade krav kopplade till exempelvis skyfallshantering medför att kostnadsutvecklingen i flera projekt varit betydande. Idrottsnämnden noterar också att flera av de platser som inom ramen för stadsplaneringen pekats ut som lämpliga för idrottsändamål har visat sig mycket svåra att bebygga med hänsyn till bland annat geotekniska förhållanden, vilket har lett till att projektkostnaderna i vissa fall ökat markant samt i några fall inneburit att planeringen behövt avbrytas helt med hänsyn till att förutsättningar för ett kostnadseffektivt genomförande saknats. Det bedöms som sannolikt att denna utveckling kommer fortsätta, då mark med alltmer komplexa planeringsförutsättningar tas i anspråk för fortsatt stadsutveckling. Av detta skäl är det också att befintliga idrottsytor i möjligaste mån undantas från exploatering.

4.5.3 Planering av lokaler för år 2025-2032 (första planeringsperioden)

Behovet av nya anläggningar är stort under perioden med hänsyn till bedömt underskott av flera av de stora anläggningstyperna samtidigt som det finns behov av att rusta upp och utveckla befintliga anläggningar. Det kan emellertid noteras att gruppen barn och unga förväntas minska något under perioden, vilket medför att det kvantitativa behovet av ytor och anläggningar bedöms som lägre i slutet av perioden än idag. För att möta det stora behovet av anläggningar i närtid kan temporära lösningar behöva komplettera det anläggningsutbud som planeras på längre sikt.

Förvaltningen föreslår i budgetunderlaget att staden fortsatt satsar på att bygga fler fullstora idrottshallar. Till 2032 föreslås ytterligare 26 hallar uppföras av fastighetsnämnden, övriga aktörer inom staden samt externa aktörer. Med hänsyn till att ett par befintliga anläggningar kommer behöva ersättas eller avvecklas så blir nettotillskottet cirka 20 hallar, det vill säga lägre än behovet vilket är 21 hallar. Skälet till att antalet hallar i planering är lägre än det bedömda behovet är att flera hallprojekt har försenats med hänsyn till ändrade utbyggnadsplaner för stadsbyggnadsprojekt samt att planerade SAMS-projekt med utbildningsförvaltningen har förskjutits i tid alternativt utgått. Därtill finns varierande grad av osäkerhet inom ramen för de enskilda projekten som finns i planeringen. Detta medför att det föreligger ett behov av att identifiera ytterligare möjliga idrottshallsprojekt samt avsätta medel för genomförande av dessa alternativt att se över möjligheten att tidigarelägga hallprojekt som nu ligger inom efterföljande planeringsperiod.

De idrottshallar fastighetsnämnden planerar att bygga under perioden innefattar hallar bland annat vid Nytorps gårde (Hammarbyhöjdens idrottshall), intill Skarpnäcks skola (Gränsbergens idrottshall), Vid Bjursätragatan i Rågsved (Bäverdalens idrottshall), vid Mariehamngatan i Akalla samt på Hagsätra IP. Under perioden planeras även totalupprustning av Brännkyrkahallen. Idrottsförvaltningen arbetar tillsammans med stadens bolag S:t Erik Markutveckling AB för en anpassning av det tidigare bryggeriet i Ulvsunda för idrottsändamål, en anläggning som ska inrymma fyra idrottshallar samt även ytterligare lokaler för andra idrottsändamål. Flera idrottshallar planeras att uppföras av extern aktör med staden som hyresgäst. Detta gäller planerad idrottshall i Slakthusområdet och tre nya idrottshallar vid Midsommarkransens gymnasium (Tellusborgshallen), där de senare förväntas färdigställas under hösten 2024 för att därefter kunna tas i drift i början av 2025. Av de hallar idrottsförvaltningen samplanerar

med utbildningsförvaltningen, inom vilka SISAB är byggaktör, förväntas ingen ny hall färdigställas under planeringsperioden. Detta beror till övervägande del på förändrade elevprognoser, vilket lett till att behov av nya skolor skjuts fram i tid.

Under perioden återfinns cirka 25 konstgräsplaner i planering, varav 11 stycken 11-spelsplaner, vilket sammantaget ger ett nettotillskott av 17 stycken konstgräsplaner. Detta innefattar även de planer som planeras färdigställas under 2024 för att kunna tas i drift 2025. Detta är fler planer än det behov nyckeltalet indikerar, men då är samtidigt ett antal projekt osäkra vad gäller genomförande och att det i vissa fall föreligger behov av att identifiera mark, där planerna kan anläggas. Ett antal konstgräsplaner föreslås dessutom anläggas med underliggande ispist så att de kan nyttjas för skridskoåkning vintertid. Det planeras också byggas ett par planer med värmepist, vilket möjliggör utökat nyttjande vintertid.

En ny stor idrottsplats föreslås på Bällsta IP med en specialanläggning för friidrott i form av en friidrottshall samt i en senare etapp även en fullvärdig utomhusanläggning för friidrott. Ny permanent ishall föreslås på Skarpnäcks sportfält, då behov finns av att ersätta den tillfälliga ishall som finns på Kärrtorps IP idag. Ny ishall planeras även på Hagsätra IP. Flera ishallar står med tillfälliga lösningar som under planeringsperioden behöver ersättas med permanenta lösningar, däribland ishallen på Östermalms IP samt den temporära hall som uppförts på Zinkensdamms IP.

En ny sim- och idrottshall föreslås i Skarpnäck som utöver att täcka ett utökat behov av simhallar också skulle kunna ersätta något eller några av de mindre bad som står inför större renoveringar. Flera av stadens simhallar står inför stora renoveringsbehov under planeringsperioden, där det planeras för genomförandebeslut avseende upprustning samt ombyggnation av Vällingby sim- och idrottshall samt Eriksdalsbadet.

Att ersätta befintliga simanläggningar är också inriktningen för Västertorps sim- och idrottshall samt Husbybadet, där det bedöms som mer kostnadseffektivt att planera för nya anläggningar som kan ersätta befintliga, vilka närmar sig slutet av sin tekniska livslängd. Idrottsnämnden bedömer överlag att behovet av nya simanläggningar är stort under perioden och utöver ny sim- och idrottshall i Skarpnäck planerar nämnden för nya sim- och idrottshallar på Årstafältet samt i Norra Djurgårdsstaden. Genomförandet av dessa ligger emellertid efter 2032 i nuvarande förslag till investeringsplan. Behov finns också av en ny simhall i Västerort, där arbete med att identifiera lämplig plats kommer att fortgå. Sammantaget medför dessa projekt att det finns en viss överplanering av simhallar, men detta bedöms som motiverat utifrån respektive projekts grad av osäkerhet med hänsyn till ett kostnadseffektivt genomförande samt med anledning av den övergripande tekniska statusen på befintligt simhallsbestånd.

Ett antal projekt pågår där idrottsmark planeras att exploateras för bostadsändamål eller skolor. Idrottsförvaltningen arbetar med dessa projekt i enlighet med stadens principer för kompensationsinvesteringar. Grundläggande vid ianspråktagande av idrottsmark eller idrottsanläggningar för exempelvis bostadsbyggande är att exploateringsprojektet ska bära kostnaderna och att kompensationsinvesteringen sedan ska prioriteras i den ordinarie budgetprocessen. Bland annat planeras en ombyggnad av Stadshagens IP på grund av exploatering. I samband med detta planeras det också att göra Kristineberg till ett idrottscenter med tre nya idrottshallar, upprustad läktare och löparbana på Kristinebergs IP samt en 11-spelsplan på Kristinebergs

BP. Om befintlig 7-spelsplan på Kristinebergs BP utökas till en 11-spelsplan uppstår behov av att tillskapa en ny 7-spelsplan för att ersätta de funktioner som försvinner från Stadshagens IP.

Behov av ersättningsytor finns också bland annat i Riksby, där en befintlig bollplan tas i anspråk för att möjliggöra exploatering.

Externa inhyrningar

Idrottsnämnden utreder möjligheten för inhyrning av fyra idrottshallar samt utrymmen för flera andra idrotter i det före detta ölbryggeriet i Ulvsunda. Diskussioner pågår med S:t Erik Markutveckling AB, som är ett av stadens bolag, om ett inhyrningsavtal i den tidigare tapp-hallen som i sådant fall skulle byggas om för idrottsändamål. Nämnden hyr idag Liljeholms-hallarna av en privat fastighetsägare, ett hyresavtal som sträcker sig fram till 2026. Anläggningens framtid är osäker med hänsyn till eventuellt kommande stadsutveckling kring Liljeholmen. Av detta skäl behöver nämnden se över behoven i dess närområde för att ha möjlighet att kunna ersätta lokalerna. Med hänsyn till nuvarande situation och hallplaneringen i området i övrigt kan emellertid behov föreligga att förlänga avtalet för Liljeholmshallarna ytterligare en period.

Tre nya hallar planeras även att uppföras av extern aktör med staden som hyresgäst vid nuvarande Brännkyrkahallen (Tellusborgshallen). Därtill ska en idrottshall uppföras av privat aktör i Slakthusområdet.

Idrottsnämnden fortsätter arbetet tillsammans med extern aktör avseende uppförande av två nya ishallar på Sättra IP, vilket till delar även ersätter befintlig ishall på platsen, vilken av säkerhetsskäl behövde stängas hösten 2023.

Behov till 2032 enligt nyckeltal

Nyckeltalen för samtliga berörda anläggningstyper har tagits fram utifrån att det idag råder ett underskott av anläggningar. Behoven redovisas nedan för staden sammantaget, på regional delnivå (Västerort, Innerstaden, Söderort) samt på stadsdelsområdesnivå till år 2032. Eftersom det idag råder ett underskott föreligger ett behov av att till 2032 hantera både det underskott som nyckeltalen indikerar idag samt behovet av tillkommande anläggningar utifrån prognosticerad befolkningsökning.

Enligt framtagna nyckeltal är behovet för hela staden till 2032 enligt befolkningsprognos 2023 följande:

- 10 konstgräsplaner
- 21 idrottshallar
- 5,5 ishallar (exklusive befintliga ishallar som behöver ersättas under perioden)
- 2-3 nya simhallar samt kapacitetsökning i de simhallar som rustas upp alternativt ersätts.
- 1 friidrottsanläggning

Det kan noteras att de volymbehov som beskrivs ovan till stora delar återfinns i stadens investeringsplanering till 2032, men det kan noteras att flera av de stora investeringarna i dagsläget inte inryms inom investeringsramen samt att det i vissa fall behöver identifieras platser där anläggningarna kan uppföras. Det senare gäller bland annat behoven av fler konstgräsplaner

och ishallar. Det kan noteras att de kvantitativa behoven kan förändras över tid, då dessa är kopplade till aktuell befolkningsprognos.

Beroende på var anläggningar finns idag samt vilken befolkningsutveckling som förväntas i olika delar av staden varierar behovet mellan stadens olika delar, vilket beskrivs i tabellen nedan.

Behov 2025-2032 per område

				Behov till 2032
Västerort (Järva, Hässelby-Vällingby, Bromma)				
Konstgräsplaner				-3,27
Idrottshallar				-8,82
Ishallar				-0,18
Simhallar - 25 m banor				-17,55
Simhallar - undervisningsbassäng				-0,22
Friidrottsanläggningar				-0,69
Innerstaden (Kungsholmen, Norra innerstaden, Södermalm)				
Konstgräsplaner				-6,14
Idrottshallar				-7,08
Ishallar				-2,37
Simhallar - 25 m banor				9,46
Simhallar - undervisningsbassäng				-0,61
Friidrottsanläggningar				-0,39
Söderort (Skarpnäck, Farsta, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Älvsjö, Skärholmen)				
Konstgräsplaner				-0,65
Idrottshallar				-4,91
Ishallar				-3,08
Simhallar - 25 m banor				-37,60
Simhallar - undervisningsbassäng				-4,49
Friidrottsanläggningar				0,45

Ett negativt värde i tabellen indikerar att det finns ett lokalt underskott av anläggningar i relation till det identifierade nyckeltalet. Ett exempel på detta är Västerort, där det enligt nyckeltalet finns ett underskott av konstgräsplaner. Ett positivt värde å sin sida indikerar att det finns ett teoretiskt överskott av anläggningar. Ett belysande exempel på detta är Innerstaden, där kapaciteten vad gäller antalet linbanor är högre än det som nyckeltalet anger är behovet. Målsättningen i enlighet med beslutad anläggningsstrategi bör vara att så långt som möjligt försöka tillgodose de identifierade behoven inom de enskilda geografiska områdena, men hänsyn behöver tas till rådande förutsättningar och möjligheter att tillskapa nya anläggningar.

I tabellen nedan beskrivs hur behoven till 2032 ser ut med utgångspunkt från de 11 stadsdelsområdena. I enlighet med vad som beskrivs ovan kan ett underskott i ett enskilt stadsdelsom-

råde behöva kompenseras med ett överskott i ett annat område.

Behov 2025-2032 per stadsdelsområde

	Konstgräsplaner	Idrottshallar	Ishallar	Simhallar - linbanor	Simhallar - undervisningsbassäng	Fröidrottsanläggningar
Järva	-3,05	-4,90	-0,05	-7,23	-0,59	-0,07
Hässelby-Vällingby	0,23	-1,33	-0,59	-10,43	-0,80	-0,33
Bromma	-0,45	-2,59	0,46	0,11	1,17	-0,30
Kungsholmen	-0,14	-1,20	-0,78	-2,01	-0,92	0,10
Norra innerstaden	-2,28	-4,45	-0,84	-13,05	-1,09	0,04
Södermalm	-3,72	-1,42	-0,75	24,52	1,40	-0,53
Enskede-Årsta-Vantör	-1,34	-3,75	-1,85	-8,15	-1,35	0,54
Skarpnäck	2,29	-1,75	-0,04	-8,13	-0,96	0,09
Farsta	-0,90	0,37	-0,15	-3,90	-0,43	-0,10
Hägersten-Älvsjö	-0,93	0,27	-0,24	-17,18	-1,74	-0,92
Skärholmen	0,23	-0,05	-0,80	-0,24	-0,01	0,84
Totalt	-10,06	-20,80	-5,63	-45,69	-5,32	-0,63

4.5.4 Planering för lokaler år 2033-2045 (andra planeringsperioden)

Förutsatt att behoven av anläggningar till 2032 kan tillgodoses är behoven för hela staden nästkommande årtionde för att bygga i takt med den förväntade befolkningsökningen enligt prognos 2023 följande:

- 7 konstgräsplaner
- 5 idrottshallar
- 1 ishall
- 1 ny simhall samt kapacitetsökning i de simhallar som rustas upp alternativt ersätts.
- 0,5 fröidrottsanläggningar

Behoven under denna period är främst koncentrerade till Söderort och Västerort, där den största befolkningsökningen förväntas ske. I innerstaden förväntas en mer begränsad befolkningsutveckling och i vissa delar även en minskning i åldrarna 7-20 år respektive 5-9 år även om befolkningen antas öka i vissa områden, däribland Norra Djurgårdsstaden. För behoven som uppstår denna planeringsperiod finns endast i vissa fall definierade projekt eller platser för nya anläggningar, vilket medför att detta behöver identifieras som ett led i den fortsatta planeringen. Som nämnts ovan utgår behoven som beskrivs ovan från befolkningsprognos för 2023 samt gäller under förutsättning att behoven till 2032 kan hanteras, vilket innebär att ett underskott som inte är tillgodosett inom en anläggningsskatt till 2032 medför att behovet för planeringsperioden 2033-2045 skrivs upp.

Förvaltningen föreslår i budgetunderlaget att staden fortsatt satsar på att bygga fler fullstora idrottshallar. Till 2045 föreslås ytterligare 13 hallar uppföras av fastighetsnämnden alternativt inhyras av SISAB eller annan extern aktör.

4.6 Övrig information

4.6.1 Fördjupad anvisning för idrottsnämnden

Idrottsnämnden kommer att tillsammans med utbildningsnämnden följa hur nyttjandegraden i stora idrottshallar (fullstora och 18x36) utvecklas. Uppföljningen kommer att ske i det nya

bokningssystemet som införs 2025. Nyttjandet kommer i redovisningen fördelas på egen regi och fristående skolor samt grundskola och gymnasium. Vidare kommer det även vara möjligt att följa nyttjandet i olika geografiska områden och per hall.

Även utvecklingen av nyttjande grad och nyttjande i skolgymnastik salar/hallar under kvällar och helger (den tid som bokas genom idrottsnämndens bokningssystem) kommer att följas upp med hjälp av det nya systemet.

5 Övriga redovisningar

Medborgarbudget och medborgarinflytande

Föreningsliv och idrottsförbund fyller en viktig roll i arbetet för en stad där alla vill och kan röra på sig. Nämnden ska fortsätta arbetet med att systematisera dialogen med föreningar och förbund i frågor som rör deras förutsättningar. En viktig del är att inhämta kunskaper från föreningsliv och invånare för att säkerställa så ändamålsenliga anläggningar som möjligt i enlighet med stadens strategi för idrottsanläggningar.

Nämndens arbete med att utveckla anläggningsråden ska fortsätta. Detta gäller inte minst arbetet för trygga anläggningar. Förvaltningen ska genomföra en större träff för föreningslivet där uppföljningsarbetet blir centralt för att ytterligare stärka förutsättningarna för föreningslivet att vara delaktiga i för dem viktiga frågor. Nämndens arbete med att utveckla befintliga och nya kanaler för dialog ska fortsätta för att förenkla för föreningarna att bedriva sin verksamhet.

Resultatet från de enkätundersökningar som genomförs i sim-och idrottshallarna ska analyseras och implementeras i förvaltningens utvecklingsarbete. Förvaltningens arbete med referensgrupper i planering och utveckling av verksamhetsutbud för att tillgodose önskemål och behov hos prioriterade målgrupper ska fortsätta.

Behov av och planerade idrottsanläggningar

I *bilaga 2* redovisas behov av och planerade idrottsanläggningar för åren 2024-2045 för respektive stadsdelsområde.

Bilagor:

- 1: IdN 2025-2027
- 2: Behov av och planerade idrottsanläggningar 2024-2045

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Marina Högland, Idrottsdirektör

Datum

2024-04-12